

GAZDASÁGI ÉS IPARÁGI MŰKÖDÉSI KÖRNYEZET

VILÁGGAZDASÁG

A globális növekedés továbbra is a 2008-9-es válság előtti szint alatt van, és várhatóan ott is fog maradni. Az összes nagy fejlődő országban csökkent a növekedés 2014-ben (India kivételével).

Kínában a reálgazdasági mutatók lényegesen rosszabb képet mutatnak a GDP-számoknál, ráadásul az ország teljes hitelállománya óriási, különösen egy fejlődő országhoz képest. Kínában a hitel és beruházás vezette növekedés a végéhez közeledik, ami lassabb növekedést jelez előre a következő évtizedre.

Az OECD-országok jól teljesítettek 2014-ben, az összes nagy gazdaság növelte GDP-növekedését (Japán kivételével). A nagy gazdaságok közül az Egyesült Államok teljesített a legjobban, köszönhetően az olcsó energiának, a jobb állapotban lévő pénzügyi szektornak, illetve annak is, hogy a piaci intézmények viszonylag jól működnek.

Az eurozóna sincs már recesszióban, azonban a növekedés továbbra is gyenge és az új monetáris lazítás program egyedül nem tűnik elégnak a növekedés jelentős felgyorsításához. Ezzel párhuzamosan a növekedés fellendülése, illetve a pénzügyi lazítás csökkentette a strukturális reformok iránti hajlandóságot. Továbbra is megoldatlan a hitelválság a periférián lévő országokban (Görögországban újra kiéleződött a gazdaságpolitikai helyzet), ráadásul az Európai Uniónak foglalkoznia kell még a keleti határainál kialakult új kihívásokkal is. Az Oroszországgal szembeni szankciók és a növekvő bizonytalanság egyelőre csak korlátozott hatással volt az európai gazdaságokra, azonban egy elhúzódó nyílt konfliktus csökkentené a növekedési kilátásokat a régióban. Az eurozóna kilátásait így továbbra is beárnyékolja a bizonytalanság, a lassú növekedés és a politikai megosztottság.

NEMZETKÖZI OLAJ- ÉS GÁZPIAC

2014 legfontosabb eseménye minden bizonnyal a kőolaj árának esése volt, amely júniusban kezdődött és még 2015 elején is folytatódott. Az áresés legfontosabb okai a gyenge globális olajkereslet, a termelési kiesések növekedésének megállása és legfőképpen az amerikai palaolaj-forradalom voltak. Mivel a kőolaj kereslete és a kínálata is rugalmatlan rövid távon, akár a piaci egyensúly kis változásai is óriási árkülönbségekhez vezethetnek. A palaolaj technológiája más, mint a konvencionális kőolaj kitermelése, gyorsabban reagál az árváltozásokra. Ennek köszönhetően az amerikai palaolaj-kitermelés növekedése már az év végén elkezdett csökkenni, illetve az új kitermelésbe való beruházások is erősen visszaestek.

2014-ben a Brent-típusú kőolaj ára átlagosan 99 dollár volt. Ahogy korábban említettük, a kereslet növekedése a vártnál kisebb volt: a globális olajkereslet a Nemzetközi Energiaügynökség szerint 0.7 millió hordó/nappal növekedett elérve a 92.5 millió hordó/napot. A kereslet növekedése teljesen a fejlődő országokból jött, az OECD-országok kereslete kis mértékben csökkent 2014-ben is. A OPEC-en kívüli kőolaj-kitermelés 2 millió hordó/nappal nőtt, amiből 1.6 milliót az USA adott. 2014-ben tehát az USA termelésnövekedése egyedül több mint kétszer akkora volt, mint a globális keresletnövekedés. Ráadásul az OPEC tagországok nem döntöttek a termelésük visszafogása mellett.

FINOMÍTÁS

A finomítói (Downstream) üzletág is jelentős átalakuláson megy keresztül. Egyre több feldolgozatlan folyékony szénhidrogén kerül el a finomítókat, és továbbra is hatalmas kapacitások állnak kihasználatlanul, főként az

OECD-országokban. Az európai finomítás különösen szorult helyzetben van. Egyfelől nincsenek Ázsiához hasonlóan dinamikusan bővülő helyi piacai, másfelől viszont – az Egyesült Államokkal ellentétben – nincs hozzáférése olcsó szénhidrogénekhez.

2014-ben a finomítói árak javultak az alacsony 2013-as szinthez képest. Folytatódtak a finomítóbezáráások annak ellenére, hogy 2008 és 2012 között az európai kapacitások közel 10%-át már leépítették. A Nemzetközi Energiaügynökség szerint az európai finomítói kapacitások további negyede kerülhet veszélybe 2035-re.

KELET-KÖZÉP-EURÓPA

A legtöbb kelet-közép-európai (KKE) ország mérsékelt gazdasági növekedést tapasztalt 2014-ben. Továbbra is markánsan régió belüli különbségek vannak az utóbbi pár évben egyes dinamikus piacok (pl. Lengyelország) és a gyengébben teljesítő gazdaságok (pl. Horvátország) között. Az eurozóna recessziójának vége pozitívan hatott a KKE-régióra is.

A relatív jó gazdasági növekedésnek köszönhetően a régiós üzemanyag-kereslet növekedett 2014-ben. Az alacsony árak miatt 2015-ben is az üzemanyag-kereslet növekedését várjuk.

MAGYARORSZÁG

Magyarország GDP-je 3,6%-kal nőtt 2014-ben. Ennek ellenére a GDP szintje továbbra is elmarad a 2008-as csúcstól, és a növekedés részben olyan egyszeri intézkedéseknek volt köszönhető 2014-ben, mint a ciklus végi EU-s kifizetések. A középtávú gazdasági kilátások alacsonyabbak a 2014-es növe-

kedésnél: az államadósság és az állami kiadások továbbra is magasak, és nyomott a banki hitelezés. A dízel-kereslet 9%-kal, a benzinfogyasztás pedig 3,4%-kal nőtt 2014-ben, köszönhetően feltehetően az építőiparnak és az infrastrukturális beruházásoknak, valamint az alacsony áraknak az év második felében.

HORVÁTORSZÁG

A horvát gazdaság teljesítménye gyenge maradt, 2014 már egymás után a hatodik év volt növekedés nélkül. A gyenge hazai kereslet és a beruházások alacsony szintje miatt rövid távon fellendülés nem valószínű. A munkanélküliség továbbra is magas, 17% körül alakul, míg a csökkenő infláció a gyenge belföldi keresletet és hitelezést tükrözi. Ennek megfelelően a horvát benzinkerület 5%-kal esett vissza 2014-ben, míg a dízelfogyasztás nagyjából stagnált. Az EU-csatlakozás viszont hosszabb távon fellendítheti az ipari termelést, illetve az export is növekedhet, amelyek alátámaszthatják a gazdaság teljesítményének növekedését.

SZLOVÁKIA

Szlovákia a megszorító intézkedések és nagyszabású reformok mellett egyensúlyba hozta az állami költségvetést is. Ezeknek köszönhetően 2014-ben 2,3%-os GDP-növekedést ért el. Azonban a munkanélküliség továbbra is magas, 14% maradt. 2014-ben a szlovák benzinfogyasztás 2,5%-kal, a dízelfogyasztás pedig 5,7%-kal nőtt, főként a kedvező gazdasági környezetnek, illetve az olajárak csökkenésének köszönhetően.

Regionális GDP-növekedés, 2011–2014

